

**Proef-
lessen**

Taal

Handleiding • Groep 5 • Blok 4

Picto's

Deze opdracht doe je als je tijd hebt.

Deze opdracht doe je alleen.

Deze opdracht doe je samen.

Deze opdracht doe je in een groepje.

Dit is een bewegingsopdracht.

Deze opdracht schrijf je op een blaadje.

blok 4 Differentiatie

Cheeta-opdracht

De cheeta-opdracht is een extra opdracht aan het eind van elke les, in te zetten als tempodifferentiatie.

Herhalen en toepassen

Extra oefeningen voor Woordenschat en Taal verkennen.

Leerwerkschrift		Opdracht 1 De leerlingen herhalen hun kennis over de doelwoorden door deze in groepsvorm te tekenen of uit te beelden.
		Opdracht 2 De leerlingen verbinden in tweetallen een contextzin aan een uitdrukking.
		Opdracht 3 De leerling schrijft de juiste tijd (tegenwoordige tijd of verleden tijd) achter de onderstreepte werkwoorden. Hij schrijft daarbij het juiste voegwoord in de zin.
Leerwerkschrift Maat		Opdracht 1 De leerlingen verbinden in tweetallen de doelwoorden aan de synoniemen. Deze opdracht kan herhaald worden door van rijtje te wisselen.
		Opdracht 2 De leerlingen vullen de zin aan met de goede figuurlijke uitdrukking.
		Opdracht 3 De leerlingen gooien om de beurt met de dobbelsteen en maken een zin in de goede tijd.

Pluswerk

Woordenschat	De opdrachten gaan in op het productief toepassen van de doelwoorden. De leerlingen maken samenstellingen met <i>kantoor</i> en <i>automaat</i> en verwerken deze in een zin. Verder passen de leerlingen de doelwoorden toe in een rebus en in een verhaaltje.
Taal verkennen	De opdrachten gaan in op het productief toepassen van werkwoorden in tegenwoordige tijd en verleden tijd. De leerlingen oefenen daarmee in zinnen en in een puzzel.
Woordenschat	De doelwoorden worden geconsolideerd in puzzels en contextzinnen. De leerlingen vormen de doelwoorden op basis van losse letters en gebruiken deze doelwoorden in zinnen.
Taal verkennen	De opdrachten gaan in op het productief toepassen van voegwoorden. De leerlingen maken zinnen af, zoeken voegwoorden in een puzzel en schrijven een verhaaltje.

Mijn pakket

Voor Woordenschat en Taal verkennen kunnen leerlingen extra oefenen. De leerling oefent op eigen niveau, afhankelijk van de resultaten. Zie de handleiding Leerlingsoftware in de cockpit onder 'jaaroverzicht'.

Spitswerk

Dit werkschrift is bedoeld voor de meerbegaafde leerling en benadert taal vanuit een ander perspectief. De uitdagende taken doen een beroep op hogere cognitieve vaardigheden van de leerling.

H7 Les 1

Spreeken en luisteren

Woordenschat

Lesdoelen

Spreeken en luisteren

- De leerling leert tijdens het spreken letten op hoe hij praat, staat, kijkt en beweegt.
- De leerling leert tijdens het spreken letten op de goede volgorde.

Woordenschat

- De leerling leert de betekenis van 20 nieuwe woorden.

Lesvoorbereiding

- Zet les 1 klaar op het digibord.
- Bereid het semantiseren van de doelwoorden voor.
- Combinatiegroep: print de start- en afsluitopdracht bij deze les.
- Preteaching*: zie de aanwijzingen bij Extra instructie.

Materiaal

- digibord
- leerwerkschrift
- leerwerkschrift Maat
- combinatiegroep: printblad Start- en afsluitopdracht

Kijkwoorden

- de camera
- de journaliste
- de krul
- de loper
- het stadhuis

Leeswoorden

- besparen
- nagaan
- ontwerpen
- je oren spitsen
- verspillen (geld)

Weetwoorden

- afluisteren
- de automaat
- het druk hebben
- het gordijn
- haastig

- de hoorn
- ijsberen (ww)
- het kantoor
- melden
- de waterverf

Hoofdstuk 7
Les 1

Spreeken en luisteren
In het eerste deel van de les spreken we over het stadhuis. Het is een belangrijk gebouw in elke stad. Het is ook een mooi gebouw. Het is vaak gemaakt van steen of beton. Het is vaak met een toren of een klokkentoren. Het is vaak met een klok. Het is vaak met een klok. Het is vaak met een klok.

Woordenschat
In het eerste deel van de les spreken we over het stadhuis. Het is een belangrijk gebouw in elke stad. Het is ook een mooi gebouw. Het is vaak gemaakt van steen of beton. Het is vaak met een toren of een klokkentoren. Het is vaak met een klok. Het is vaak met een klok. Het is vaak met een klok.

Kijkwoorden
de camera
de journaliste
de krul
de loper
het stadhuis

Leeswoorden
besparen: minder geld gaan uitgeven
nagaan: uitzoeken
ontwerpen: iets bedenken en daar een tekening van maken
je oren spitsen: heel goed gaan luisteren
verspillen (geld): iets kopen wat niet nodig is

Weetwoorden
afluisteren
de automaat
het druk hebben
het gordijn
haastig

de hoorn
ijsberen
het kantoor
melden
de waterverf

Naar het stadhuis

Hier melden

1. Bekijk de tekening en lees de tekst.

Maak de vragen.

1. Waar zijn de kinderen? Waar kun je dat aan zien?
Meerdere antwoorden mogelijk

2. Wat komen die mensen daar allemaal doen?
Meerdere antwoorden mogelijk

3. Wat doe je bij het toilet als er een bord staat: Hier melden?
Meerdere antwoorden mogelijk

Luister en kijk naar het verhaal.

Maak de vragen.

1. De burgemeester loopt te jibberen. Wat doet hij dan en waarom?
Meerdere antwoorden mogelijk

2. Vind jij dat Nina zo tegen de burgemeester mag praten? Waarom wel of niet?
Meerdere antwoorden mogelijk

Wie zou jij wel eens willen afluisteren?
Wat wil je daar dan zien of te weten komen?
Zou je te afluisteren willen zeggen dat je afgelusterd hebt?
Waarom wel of niet?

Prat er samen over.
Doe het zo:

1. Spreek af wie begint met vertellen.
2. De luisteraar het goed op de spreker.
3. Kruis! Vertel de spreker een ding dat hij heel goed doet.
4. Gaaf de spreker daarna een tip om zijn spreken te verbeteren.
5. Wissel dan van rol.

Wat staat er op het papier?
De burgemeester vertoont geen een papier.
Wat zou er op dat papier kunnen staan?
Meerdere antwoorden mogelijk

Spreektip
Als twee mensen met een tip praten, let op de positieve punten. Praat daar om te horen wat de ander zegt dat je goed wilt verbeteren.

Lesinhoud

10

Introductie

- Weten de leerlingen nog waarmee het verhaal in het vorige blok eindigde? (Nina krijgt een tattoo van Raoul. Sonja schrijft een naar briefje over haar en de meester ziet dat.) Ga naar het digibord en bespreek de vragen.
- Bespreek dat Nina vandaag iets doet in het verhaal waar je eigenlijk ook boos over kunt worden (*afluisteren*). Geef aan dat dat het onderwerp van de les wordt vandaag.
- Bespreek kort de leerdoelen met de leerlingen.

Instructie

- Bespreek de Spreektips. Besteed daarbij ook aandacht aan niet te veel pauzes tijdens het spreken en geen stopwoordjes gebruiken.
- Bespreek de doelwoorden *besparen* en *verspillen*. Gebruik daarvoor het schema woordkast op het digibord.
- Bekijk samen de opdrachten in het leerwerkschrift. Lees de opdrachten voor en licht ze zo nodig toe.

Opdracht 1 Bekijk samen met de leerlingen de afbeelding en lees de titel. Benadruk dat dit al heel veel vertelt over wat er in het verhaal gebeurt.

Opdracht 2 Maak samen met de leerlingen de vragen. Door deze vragen ontdekken de leerlingen wat je zoal in een stadhuis kunt doen.

Opdracht 3 Start op het digibord de verhaalanimatie *Naar het stadhuis* en vraag na afloop vooral om een mening over het gedrag van Nina.

25

Verwerking

Opdrachten zijn gelijk voor het leerwerkschrift en het leerwerkschrift Maat.

Opdracht 4 De leerlingen maken de vragen over de tekst.

Opdracht 5 De leerlingen spreken onderling over het onderwerp *afluisteren*.

Controleer of duidelijk is dat er gesproken moet worden over het waar, wat en gevoel bij afluisteren. Benadruk dat je door de tips aan elkaar veel kunt leren over goed spreken.

Opdracht 6 De leerlingen schrijven hun eigen gedachten op over wat de burgemeester zou willen verbergen.

10

Reflectie

- Bespreek de Spreektips.
- Vraag de leerlingen of ze het moeilijk vonden om tips voor elkaar te bedenken. Waarom?
- Vraag ook welke tips ze elkaar nu gegeven hebben (verbetertips, maar ook complimenten).

Extra instructie / differentiatie

Preteaching

Laat de leerlingen eerst de doelwoorden lezen. Laat de woorden *afluisteren*, *je oren spitsen*, *het druk hebben* en *ijsberen* uitbeelden. Deze woorden zijn kernwoorden uit het verhaal waarnaar de leerlingen gaan luisteren.

Instructie

NT2

Besteed extra aandacht aan de woorden *je oren spitsen* en *ijsberen*. *Je oren spitsen* is figuurlijk taalgebruik. *Ijsberen* wordt hier als werkwoord gebruikt en heeft dus niets te maken met het zelfstandig naamwoord *dieren*. Hetzelfde woord heeft dus twee verschillende betekenissen en twee verschillende vormen: zelfstandig naamwoord (dier) en werkwoord.

Opdracht 5

Leerwerkschrift Maat

Laat de Maat-leerlingen eerst opschrijven wat ze willen vertellen. Het is niet de bedoeling dat ze het verhaal gaan voorlezen, maar geschreven tekst kan meer houvast bieden tijdens het spreken.

Compactroute

Woorden en definities lezen, opdracht 3, 4 en 5.

Combinatiegroep

Startopdracht combinatiegroep

De leerlingen maken de startopdracht op het printblad. Ze bedenken wat zij voor hun woonplaats kunnen doen als ze burgemeester zouden zijn.

Afsluitopdracht combinatiegroep

De leerlingen maken de afsluitopdracht op het printblad. Ze maken hun persoonlijke wensenlijst voor de inrichting van een nieuw spelveld.

H7 Les 2

Spreeken en luisteren

Woordenschat

Lesdoelen

Spreeken en luisteren

- De leerling leert gericht luisteren naar een verhaal.
- De leerling leert vertellen wat hij van een verhaal vindt en waarom.

Woordenschat

- De leerling leert de betekenis van de 20 woorden uit les 1.

Lesvoorbereiding

- Zet les 2 klaar op het digibord.
- Preteaching:* zie de aanwijzingen bij Extra instructie.

Materiaal

- digibord
- leerwerkschrift
- leerwerkschrift Maat

Hoofdstuk 7
Les 2

Spreeken en luisteren
In les 1 heb je geleerd hoe je een verhaal kunt vertellen. In deze les leer je hoe je een verhaal kunt vertellen.

Woordenschat
In les 1 heb je geleerd hoe je een verhaal kunt vertellen. In deze les leer je hoe je een verhaal kunt vertellen.

1. Luister naar het verhaal.
Vul de naam in.

2. Wie doet wat?
1. Wie wil niet weten wie het naar briefje schreef? Meneer Broun
2. Wie kent een bloem met veel krulles? Nina
3. Wie is aan het (b)beren? de burgemeester
4. Wie trekt een bommetje uit de automaat? Janet

3. Maak de vragen.
1. Waarom verstoppt de burgemeester het papier?
Meneer antwoord mogelijk
2. Wat zou er op het papier kunnen staan?
Meneer antwoord mogelijk
3. Wat vind je van het verhaal? Waarom?
Meneer antwoord mogelijk

4. Welk woord past in de zin?
Kies uit: het stadhuis | verspreiden | haastig | de waterverf | het gordijn
1. Alle kinderen ontwerpen een tattoo met de waterverf.
2. Met zijn vieren gaan ze na schooltijd naar het stadhuis.
3. In het kantoor is het gordijn groen.
4. De burgemeester schuift haastig een papier weg.
5. Hij wil geen geld verspreiden aan een nieuwe speelgoed.

5. Kijk naar de plaatjes.
Maak bij elk plaatje een zin met het woord dat erin staat.
1. de naam Meneer antwoord mogelijk
2. de naam Meneer antwoord mogelijk
3. de naam Meneer antwoord mogelijk
4. de naam Meneer antwoord mogelijk

6. Welk woord past bij de zin?
Teken een lijn.
Loop niet zo zenuwachtig heen en weer! de loper
Pauze op! Niet morren op ons nieuwe laptop! het druk hebben
Luister goed! Ik leg één keer uit hoe de camera werkt! het kantoor
Dat moet ik aan de politie gaan vertellen! ik ben
Waar doe jij je werk? ik ben
Lukt het? Je bent met zo veel dingen tegelijk bezig. je zien spelen

7. Waar denk je aan bij de volgende woorden?
Vul in elk rijtje nog drie andere dingen in.
ontwerpen tekenen tekenen tekenen
afmaken afmaken afmaken afmaken
afmaken afmaken afmaken afmaken
afmaken afmaken afmaken afmaken

8. Denk jij dat de camera van Sierp echt toevallig in haar tas zat?
Wat is je van past? Sierp is dat het hat?

LEERWERKSCHRIFT blz. 8 – 9 – 10

Hoofdstuk 7
Les 2

Spreeken en luisteren
In les 1 heb je geleerd hoe je een verhaal kunt vertellen. In deze les leer je hoe je een verhaal kunt vertellen.

Woordenschat
In les 1 heb je geleerd hoe je een verhaal kunt vertellen. In deze les leer je hoe je een verhaal kunt vertellen.

1. Luister naar het verhaal.
Vul de naam in.

2. Is het waar of niet waar?
1. Meneer Broun gaat na wie het naar briefje schreef. waar
2. Nina kent een bloem met veel krulles. niet waar
3. De burgemeester heeft nu sprekkend. waar
4. Op het bord bij de automaat staat nummer één. waar
5. Er is geld voor een nieuwe loper en een speelgoed. waar

3. Wat vind je van het verhaal?
Maak de vragen.
1. Waarom verstoppt de burgemeester het papier?
Meneer antwoord mogelijk
2. Wat vind je van het verhaal? Waarom vind je dat?
Meneer antwoord mogelijk

4. Maak de zin af.
Kies uit: de camera | haastig | de waterverf | het gordijn | het stadhuis | verspreiden
1. Alle kinderen ontwerpen een tattoo met de waterverf.
2. Met zijn vieren gaan ze na schooltijd naar het stadhuis.

5. Welk woord past bij de zin?
Teken een lijn.
De directeur legt de hoorn op de haak. de loper
De journalist stelt vragen aan de filmster. de camera
Door de vernameering één graadje lager te zetten. de loper
Ik koop een parkerbaar bij de automaat. de loper

6. Wat betekent het woord?
Teken een lijn.
ontwerp/teken en weer lopen je zien spelen
het laptop de camera
het goed koken de loper
vertellen ik ben
een gebouwd waar mensen werken het druk hebben
met veel dingen bezig zijn het kantoor
apparaat om foto's of films mee te maken de loper

7. Maak de rijen af.
Vul in elk rijtje nog twee andere dingen in.
Wat wil ik ontwerpen? een laptop
Wat wil ik maken? afmaken
Wat wil ik afmaken? afmaken

8. Maak een woordspil.
1. Maak met de woorden camera en journalist een woordspil.
2. Bedenk er ten minste vier woorden bij.

9. de camera
de camera
de camera
de camera
de camera
de camera
de camera
de camera
de camera
de camera
de camera

10. de journalist
de journalist
de journalist
de journalist
de journalist
de journalist
de journalist
de journalist
de journalist
de journalist
de journalist

LEERWERKSCHRIFT MAAT blz. 8 – 9 – 10

Lesinhoud

5

Introductie

Je kunt bij deze les een instructiefilmpje inzetten.

- Ga naar het digibord en vraag de leerlingen van wie de uitspraken uit het verhaal van les 1 zijn. Weten ze nog tegen wie de zinnen gezegd werden? Begrijpen de leerlingen waarom Jamal verbaasd was?
- Bespreek kort de leerdoelen met de leerlingen.

Instructie

- Bespreek welke woorden met het weetwoord *kantoor* te maken hebben.
- Laat vooraf de luisteropdrachten lezen, zodat de leerlingen weten waar ze op moeten letten tijdens het luisteren naar het verhaal.
- Bekijk samen de opdrachten in de leerwerkschriften. Lees de opdrachten voor en licht ze zo nodig toe.
- Laat het verhaal nog een keer op het digibord horen.

Opdracht 1 Luister samen met de leerlingen naar het verhaal.

35

Verwerking

Opdracht 2 De leerlingen maken de verwerkingsvragen over het verhaal.

Maat De leerlingen geven aan of uitspraken over het verhaal *waar* of *niet waar* zijn.

Opdracht 3 De leerlingen beantwoorden twee vragen over het verhaal en geven hun mening over het verhaal.

Maat Vergelijkbaar met Basis, met één vraag.

Opdracht 4 De leerlingen vullen de zinnen aan met doelwoorden. Zo ontstaat een samenvatting.

Opdracht 5 De leerlingen maken een zin met de afbeelding en het gegeven woord.

Maat De leerlingen verbinden een omschrijving met de bijbehorende afbeelding.

Opdracht 6 De leerlingen verbinden een uitspraak met het passende doelwoord.

Maat De leerlingen verbinden een omschrijving met het goede doelwoord.

Opdracht 7 De leerlingen schrijven op waaraan zij denken bij de gegeven doelwoorden.

Maat De leerlingen vullen de rijtjes met antwoorden op vragen aan die doelwoorden bevatten.

Opdracht 8 De leerlingen beantwoorden een suggestieve vraag over het verhaal.

Maat De leerlingen maken een woordspin met de woorden *de camera* en *de journaliste*.

5

Reflectie

- Bespreek of de leerdoelen van deze les zijn behaald. Voorafgaand aan het luisteren naar het verhaal werden de vragen bij opdracht 2 al gelezen. Vonden de leerlingen het prettig om die vragen al te weten vóór het luisteren? Hebben ze daardoor beter naar het verhaal geluisterd?
- Kijk voor de antwoorden op het digibord.

Extra instructie / differentiatie

Preteaching

Laat de leerlingen bij de vijf leeswoorden van les 1 een zin bedenken. Is de betekenis van deze woorden duidelijk?

Opdracht 3

Leerwerkschrift Maat en Dyslexie

Laat deze opdracht eerst mondeling maken. De leerlingen kiezen daarna welke zinnen zij zouden willen opschrijven. Geef direct feedback op deze zinnen, vóór het opschrijven.

Opdracht 6

Leerwerkschrift Maat

Laat de gegeven woorden eerst nog in een zin gebruiken. Controleer daarmee of de leerlingen de betekenis van het doelwoord goed kennen.

Coöperatieve werkvorm

Opdracht 6

Vorm tweetallen. De leerlingen noemen om de beurt een woord bij elk rijtje. Ze leggen aan elkaar uit waarom zij vinden dat juist dat woord erbij hoort. Pas als ze het eens zijn, schrijft ieder dat woord op.

Compactroute

Opdracht 1, 2 en 6.

Lesdoelen

Woordenschat

- De leerling leert de betekenis van 15 nieuwe woorden.

Lezen

- De leerling leert de spanningsopbouw in een verhaal herkennen.
- De leerling leert dat een verhaal duidelijk wordt als hij er zelf dingen bij bedenkt, zoals plaatjes of gevoelens.

Lesvoorbereiding

- Zet les 3 klaar op het digibord.
- Bereid het semantiseren van de doelwoorden voor.
- Combinatiegroep: print de start- en afsluitopdracht bij deze les.
- Preteaching*: zie de aanwijzingen bij Extra instructie.

Materiaal

- digibord
- leerwerkschrift
- leerwerkschrift Maat
- combinatiegroep: printblad Start- en afsluitopdracht

Kijkwoorden

- het dagblad
- de deurklink
- het diploma
- de portier
- de wand

Leeswoorden

- eenmaal
- schijnen
- de spion
- de werknemer
- de wet

Weetwoorden

- aan de slag gaan
- het alarm
- betrappen
- zijn knieën knikken
- de misdadiger

Hoofdstuk 7
Les 3

Woordenschat

- in leer de betekenis van 15 nieuwe woorden.

Lezen

- in leer de spanningsopbouw in een verhaal herkennen.
- in leer dat een verhaal duidelijk wordt als je er zelf dingen bij bedenkt, zoals plaatjes of gevoelens.

Kijkwoorden

- het dagblad
- de deurklink
- het diploma
- de portier
- de wand

Leeswoorden

- eenmaal: op het moment dat
- schijnen: licht geven (lamp of zon)
- de spion: man of vrouw die in het geheim informatie verzamelt
- de werknemer: iemand die voor een baas werkt
- de wet: alle regels van een land bij elkaar

Weetwoorden

- aan de slag gaan
- het alarm
- betrappen
- zijn knieën knikken
- de misdadiger

Tip

Een onbekend woord? Ziek de betekenis op in het woordenboek!

De spion

Joris staat daar de donkere hal van het stadhuis. Hij schijnt met het licht van zijn nieuwe mobiele rond. Het hoort van de portier te klink. Maar. Alleen maar zijn naar huis. Zijn hart klopt. Hij doet een misdaad. Maar is een journalist, moet hij. 'En nu dus spion.' Zijn knieën knikken. Ja, hij doet iets tegen de wet. Stukke wordt hij nog betrapt.

Nieuw even doordringen. Aan de slag. Hij moet weten hoe het zit. Dat is zijn taak. Dan kan ik schrijven over de burgemeester, denkt hij. Even grinnachtig. Hij doet het dagblad De Stad te voor zich. Binnen blijft hij staan en kijkt rond. Daar is het grote bureau van de burgemeester. Eerst, aan de wand, hangt een mooi ingelijst diploma. In de la. Daar moet hij kijken. Joris legt zijn mobiele even weg. Hij trekt aan de bureaula. Clit. Met twee handen raakt hij eraan. Opens. Klinkt er in de ruimte. Bep-bep-bep-bep... Oh, helpt Een alarm! Wegwezen! Joris grapt zijn mobiele. Hij rent de kamer uit, de gang en hal door, naar buiten. Eenmaal veilig thuis, gaat hij zijn mobiele uit zijn zak. 'I gemist gesprek', staat er. Joris staat ermaar. Er gaat geen alarm af. Het was zijn nieuwe mobiele!

1. Lees de eerste vier regels van het verhaal.

2. Vertel wat de schrijver zegt over Joris.

1. Wat doet Joris?
Hij schijnt met het licht van zijn nieuwe mobiele rond.

2. Hoe voelt Joris dat?
Hij doet een misdaad.

3. Wat denkt Joris?
Hij doet iets tegen de wet.

4. Lees het verhaal verder.
Maak de vragen.

1. Wat heeft de schrijver gedaan om het verhaal zo spannend mogelijk te maken?
Korte zinnen maken.
Goede spanning opbouw maken.
Waarom gebeurt de een hoofd geen van de situaties?
Verhalen hoe Joris kan betrapt.
Vakant je goed voorstellen wat er gebeurt.

2. Wat voor plaatje heb je in je hoofd bij dit verhaal?
Misdadiger betrapten mogelijk.

3. Kun je een geur bedenken bij dit verhaal? Welke geur is dat en waarom?
Misdadiger betrapten mogelijk.

4. Welk woord past in de zin?
Teken een lijn.

De misdadiger draait de deuren naar beneden.
De spion is zo geschrokken van het alarm. Zijn deuren knikken.
We gaan direct met het opruimen van de rommel.
In de staat dat je een geur om moet in de auto.

5. Welk woord past bij de twee beschrijvingen?
Teken een lijn.

Het zit aan een auto en hij staat ook bij de ingang.
Het zit op het hoofd van een vlieg en je lijkt zit er ook in.
Je doet het maar één keer en het bevalt ook toen.
De zon doet het en het kan ook zo blijven te zijn.

6. Waar denk je aan bij de volgende woorden?

1. spion
2. diploma
3. alarm

eenmaal
de werknemer
schijnen
de portier
het diploma
de hoorn

Lesinhoud

15

Introductie

- Alle leerlingen doen de ogen dicht. Verstop een voorwerp onder een doek. Een leerling moet beschrijven wat hij onder de doek voelt. Laat na het raden ook vertellen wat hij aan het voorwerp ziet. Ruikt hij ook iets?
- Ga naar het digibord en bespreek kort de leerdoelen met de leerlingen.

Instructie

- Lees de eerste vier regels van de tekst voor, terwijl de leerlingen hun ogen dicht hebben. Zien zij voor zich wat er gebeurt? (sluipen, met het licht van een mobieltje schijnen, een leeg hok van de portier, een leeg kantoorgebouw)
 - Beeld de woorden uit. Vraag de leerlingen wanneer je deze woorden gebruikt.
 - Bekijk samen de opdrachten. Lees de opdrachten voor en licht ze zo nodig toe.
- Opdracht 1** Lees samen met de leerlingen de eerste veertien regels van de tekst.
- Opdracht 2** Bespreek de vragen die over de handelingen, gevoelens en gedachten van Joris gaan.
- Opdracht 3** Lees samen met de leerlingen de rest van het verhaal en maak de vragen. Bij vraag 1 ontdekken de leerlingen hoe je een verhaal spannend kunt maken.

25

Verwerking

Opdrachten zijn gelijk voor het leerwerkschrift en het leerwerkschrift Maat.

Opdracht 4 De leerlingen trekken lijnen naar woorden die op de plaats van de vlek in de zin passen.

Opdracht 5 De leerlingen verbinden zinnen met homoniemen van doelwoorden uit les 1 en 3 aan de betekenis.

Opdracht 6 De leerlingen associëren met drie gegeven doelwoorden.

5

Reflectie

- Stel de leerlingen de volgende vragen over het verhaal: Is het de schrijver gelukt om een spannend verhaal te schrijven? Vinden ze het belangrijk om iets te kunnen zien bij het luisteren naar een verhaal? Waarom wel of niet?
- Doe de oefening(en) op het digibord.

Extra instructie / differentiatie

Preteaching

Lees regel 1, 5 en 7 van de tekst voor. De leerlingen lezen mee door aan te wijzen. Laat de leerlingen uit elke zin het woord noemen dat aangeeft dat Joris het spannend vindt. Laat de leerlingen deze drie zinnen vervolgens heel spannend voorlezen.

Opdracht 4

Leerwerkschrift Maat

Controleer of de betekenis van alle doelwoorden uit het rijtje bekend is.

Dyslexie

Laat de leerlingen eerst het rijtje met de doelwoorden hardop lezen. Een taalsterke leerling leest dan de zin met de vlek voor. De andere leerling zoekt het doelwoord erbij.

Opdracht 5 en 6

NT2

Kunnen de leerlingen uit hun moedertaal ook zo'n woord uit opdracht 4 noemen? Bestaan er ook woorden zoals bij opdracht 5 in hun eigen taal?

Compactroute

Woorden en definities lezen, opdracht 1, 2 en 4.

Combinatiegroep

Startopdracht combinatiegroep

De leerlingen worden zich bewust met welke zintuigen ze informatie kunnen verzamelen over dingen.

Afsluitopdracht combinatiegroep

De leerlingen vertellen over hun ervaringen met het leren voor een bepaald diploma.

H7 Les 4

Woordenschat

Lezen

Lesdoelen

Woordenschat

- De leerling oefent de betekenis van 10 nieuwe woorden en van de woorden uit les 3.

Lezen

- De leerling leert de eigen kennis uitbreiden of aanpassen bij het lezen van een informatieve tekst.
- De leerling leert de eigen uitgebreide kennis weergeven in een woordspin.

Lesvoorbereiding

- Zet les 4 klaar op het digibord.
- Preteaching*: zie de aanwijzingen bij Extra instructie.

Materiaal

- digibord
- leerwerkschrift
- leerwerkschrift Maat

Schooltaalwoorden

- bepaald
- eeuwenlang
- de godsdienst
- het lichaamsdeel
- minimaal
- modern
- het resultaat
- in tegenstelling tot
- verwijderen
- het volk

Hoofdstuk 7

Les 4

Woordenschat

- In welke betekenis van 10 nieuwe woorden en van de woorden uit les 3.
- In welke betekenis van 10 nieuwe woorden en van de woorden uit les 3.
- In welke betekenis van 10 nieuwe woorden en van de woorden uit les 3.

Lesdoelen

- In welke betekenis van 10 nieuwe woorden en van de woorden uit les 3.
- In welke betekenis van 10 nieuwe woorden en van de woorden uit les 3.
- In welke betekenis van 10 nieuwe woorden en van de woorden uit les 3.

Tattoo (spreek uit: tatoe)

Een tattoo is niet modern. Dit is tegenstelling tot wat veel mensen denken. Al eeuwenlang zetten mensen tatoeages op verschillende lichaamsdelen. Op hun arm of rug bijvoorbeeld. Dat doen ze met een naald. De spinnen naalden een naald. Naalden naalden met onder de huid. Het resultaat is een tekening. Die tekening kan je niet meer verwijderen. De naald die goed naalden voordat je een tattoo naaldt. Vroeger nam iemand een tattoo met een bepaalde reden. Bijvoorbeeld om te laten zien dat hij bij een volk hoorde. Of omdat hij een bepaalde godsdienst had.

1. Maak een woordspin met het woord tattoo. Bepaal een centrale afbeelding die je er al over weet.

2. Lees de tekst. Wat weet je nu meer over een tattoo? Pak een andere kleur en vul de woordspin bij opdracht 1 aan.

3. Welk woord past in de zin? Vul het woord in de puzzel in.

Kies uit: godsdienst | mens | verwijder | bepaald | eeuwenlang

- In zoek een ... dagblad. In deze krant staat juist heel veel over sport.
- ... hebben hier discussies gevoeld.
- Als je wilt weten, moet je ... die uur per week trachten.
- De sportprestatie zijn vrijwel van de deuren.
- Bij onze ... is het de gewoonte dat je zondag naar de kerk gaat.

4. Welk woord hoort in de zin? De kleine woorden staan in de verkeerde zin. Vul het goede woord achter de zin in.

- De werkmaker heeft er hard aan gewerkt. Het spin is prachtig. godsdienst
- Je arm is een deel van je lijf en moet je een modern, schone.
- Vandaag is het prachtig weer. Dit volk gloriëren. tegenstelling tot
- Zij heeft een nieuwe taal geleerd. Die is echt heel naald, goden.
- De inwoners van ons land roepen je het Nederlandse in tegenstelling tot. god.
- Dit boek gaat over een god die op de vlucht is voor de politie. god.
- Op de voorpagina van het schone stond een artikel over de koning. god.

Hoofdstuk 7

Les 4

Woordenschat

- In welke betekenis van 10 nieuwe woorden en van de woorden uit les 3.
- In welke betekenis van 10 nieuwe woorden en van de woorden uit les 3.
- In welke betekenis van 10 nieuwe woorden en van de woorden uit les 3.

Lesdoelen

- In welke betekenis van 10 nieuwe woorden en van de woorden uit les 3.
- In welke betekenis van 10 nieuwe woorden en van de woorden uit les 3.
- In welke betekenis van 10 nieuwe woorden en van de woorden uit les 3.

Tattoo (spreek uit: tatoe)

Een tattoo is niet modern. Dit is tegenstelling tot wat veel mensen denken. Al eeuwenlang zetten mensen tatoeages op verschillende lichaamsdelen. Op hun arm of rug bijvoorbeeld. Dat doen ze met een naald. De spinnen naalden een naald. Naalden naalden met onder de huid. Het resultaat is een tekening. Die tekening kan je niet meer verwijderen. De naald die goed naalden voordat je een tattoo naaldt. Vroeger nam iemand een tattoo met een bepaalde reden. Bijvoorbeeld om te laten zien dat hij bij een volk hoorde. Of omdat hij een bepaalde godsdienst had.

1. Maak de zinnet af.

Kies uit: tegen | kraken kraken | arm | portier | misdragen | want | we | digitaal

Die misdragen ... wordt tegen door de portier. Het arm ... gaat af als hij het geld uit de kass achter het tegen ... aan de arm ... wil stalen. Zijn misdragen ... als hij hoort dat hij volgens de port ... nu drie jaar straf krijgt.

2. Ontwerp je eigen tattoo. 1. Op welk lichaamsdeel zou jij de tattoo willen hebben en waarom juist daar? 2. Schrijf dat bij je tekening. *Ter beoordeling van de leerkracht.*

3. Ben jij al in beweging geweest? Wat heb je gevoeld?

LEERWERKSCHRIFT blz. 16 – 17 – 18

Hoofdstuk 7

Les 4

Woordenschat

- In welke betekenis van 10 nieuwe woorden en van de woorden uit les 3.
- In welke betekenis van 10 nieuwe woorden en van de woorden uit les 3.
- In welke betekenis van 10 nieuwe woorden en van de woorden uit les 3.

Lesdoelen

- In welke betekenis van 10 nieuwe woorden en van de woorden uit les 3.
- In welke betekenis van 10 nieuwe woorden en van de woorden uit les 3.
- In welke betekenis van 10 nieuwe woorden en van de woorden uit les 3.

Tattoo (spreek uit: tatoe)

Een tattoo is niet modern. Dit is tegenstelling tot wat veel mensen denken. Al eeuwenlang zetten mensen tatoeages op verschillende lichaamsdelen. Op hun arm of rug bijvoorbeeld. Dat doen ze met een naald. De spinnen naalden een naald. Naalden naalden met onder de huid. Het resultaat is een tekening. Die tekening kan je niet meer verwijderen. De naald die goed naalden voordat je een tattoo naaldt. Vroeger nam iemand een tattoo met een bepaalde reden. Bijvoorbeeld om te laten zien dat hij bij een volk hoorde. Of omdat hij een bepaalde godsdienst had.

1. Maak een woordspin met het woord tattoo. Bepaal een centrale afbeelding die je er al over weet.

2. Lees de tekst. Wat weet je nu meer over een tattoo? Pak een andere kleur en vul de woordspin bij opdracht 1 aan.

3. Welk woord past in de zin? Vul het woord in de puzzel in.

Kies uit: godsdienst | mens | verwijder | bepaald | eeuwenlang

- In zoek een ... persoon. Het moet een goede spin zijn.
- ... hebben hier discussies gevoeld.
- Een portier speelt per dag ... dat hij hoort de deur van het hotel.
- Als je aan de slag om die sticker van de deur te ...
- Bij onze ... hoort dat je zondag naar de kerk gaat.

4. Welk woord hoort bij elkaar? Het moderne schijfje hangt met een de naald. De arm is een deel van je lijf. Vandaag is het prachtig weer. In heb veel gezien dat je een kerkje past. De inwoners van het land roepen je. Dit lichaamsdeel is gedroefd. Ontsteking kan je je betaggen. Het volk heeft een vrije dag. Het resultaat is prima! In tegenstelling tot gloriëren, toen nogmaals had.

Hoofdstuk 7

Les 4

Woordenschat

- In welke betekenis van 10 nieuwe woorden en van de woorden uit les 3.
- In welke betekenis van 10 nieuwe woorden en van de woorden uit les 3.
- In welke betekenis van 10 nieuwe woorden en van de woorden uit les 3.

Lesdoelen

- In welke betekenis van 10 nieuwe woorden en van de woorden uit les 3.
- In welke betekenis van 10 nieuwe woorden en van de woorden uit les 3.
- In welke betekenis van 10 nieuwe woorden en van de woorden uit les 3.

Tattoo (spreek uit: tatoe)

Een tattoo is niet modern. Dit is tegenstelling tot wat veel mensen denken. Al eeuwenlang zetten mensen tatoeages op verschillende lichaamsdelen. Op hun arm of rug bijvoorbeeld. Dat doen ze met een naald. De spinnen naalden een naald. Naalden naalden met onder de huid. Het resultaat is een tekening. Die tekening kan je niet meer verwijderen. De naald die goed naalden voordat je een tattoo naaldt. Vroeger nam iemand een tattoo met een bepaalde reden. Bijvoorbeeld om te laten zien dat hij bij een volk hoorde. Of omdat hij een bepaalde godsdienst had.

1. Maak de zinnet af.

Kies uit: tegen | kraken kraken | arm | portier | misdragen | want | we | digitaal

Die misdragen ... wordt tegen door de portier. Het arm ... gaat af als hij het geld uit de kass achter het tegen ... aan de arm ... wil stalen. Zijn misdragen ... als hij hoort dat hij volgens de port ... nu drie jaar straf krijgt.

2. Ontwerp je eigen tattoo. 1. Op welk lichaamsdeel zou jij de tattoo willen hebben en waarom juist daar? 2. Schrijf dat bij je tekening. *Ter beoordeling van de leerkracht.*

3. Ben jij al in beweging geweest? Wat heb je gevoeld?

LEERWERKSCHRIFT MAAT blz. 16 – 17 – 18

Lesinhoud

5

Introductie

- Ga naar het digibord en vraag wat opvalt bij de afbeelding (heel veel tattoos). Vraag de leerlingen of ze iemand kennen met een tattoo.
- Bespreek kort de leerdoelen met de leerlingen.

Instructie

- Bespreek met de leerlingen de soort tekst. Vraag de leerlingen of ze al kunnen zeggen of de informatie in de tekst waar zal zijn of niet.
- Doe de oefening(en) op het digibord.
- Bekijk samen de opdrachten. Lees de opdrachten voor en licht ze zo nodig toe.
- Bespreek opdracht 1 waar de leerlingen hun voorkennis over dit onderwerp in een woordspin uitwerken. Bespreek kort de term *voorkennis*. Vraag wat ze al weten over tattoos.

35

Verwerking

Opdracht 1 De leerlingen maken een woordspin met ten minste vijf woorden rondom het woord *de tattoo*.

Maat Vergelijkbaar met Basis, met ten minste drie in te vullen woorden.

Opdracht 2 De leerlingen lezen de tekst en breiden hun woordspin uit met de informatie die ze hebben gekregen door het lezen van de tekst.

Maat De leerlingen lezen de tekst.

Opdracht 3 De leerlingen semantiseren vijf doelwoorden door ze te plaatsen in een puzzel.

Maat De leerlingen breiden hun woordspin uit met de informatie die ze hebben gekregen door het lezen van de tekst.

Opdracht 4 De leerlingen plaatsen de doelwoorden in de goede zin.

Maat De leerlingen semantiseren vijf doelwoorden door ze te plaatsen in een puzzel.

Opdracht 5 De leerlingen consolideren doelwoorden uit les 3 door ze in zinnen in te vullen.

Maat De leerlingen verbinden de zinnen die bij elkaar horen met een lijn.

Opdracht 6 De leerlingen ontwerpen een eigen tatoeage en beargumenteren waar ze deze zouden willen.

Maat De leerlingen consolideren doelwoorden uit les 3 door ze in zinnen in te vullen.

Maat opdracht 7 De leerlingen ontwerpen een eigen tatoeage en beargumenteren waar ze deze zouden willen.

5

Reflectie

- Bespreek de woordspin uit opdracht 1 en 2 leerwerkschrift (opdracht 1 en 3 leerwerkschrift Maat) met behulp van het digibord. Zijn er veel woorden bijgekomen na het lezen van de tekst? Vinden de leerlingen dat ze nu genoeg geleerd hebben over een tatoeage? Waar zouden ze nog meer informatie kunnen vinden?
- Kijk voor de antwoorden op het digibord.

Extra instructie / differentiatie

Preteaching

Bespreek het doelwoord *godsdienst* door de leerlingen te vragen of zij weten waar in hun buurt een kerk of moskee staat. Gaan zij daar wel eens naartoe met hun familie? Wat doen de mensen als ze daarnaartoe gaan?

Opdracht 2

Dyslexie

Geef het printblad met de leestekst *Tattoo* in aangepast lettertype. Laat een taalsterke leerling de tekst voorlezen. De dyslectische leerling leest mee.

Opdracht 4

Taalsterk

De leerlingen maken zelf nog een tweede zin bij het goede doelwoord van de eerste zin.

Opdracht 5

Dyslexie

Doe deze opdracht mondeling. Laat eerst de te kiezen woorden lezen. Laat dan een taalsterke leerling de zin in door hem te bepalen stukjes voorlezen. De andere leerling leest mee en kiest dan het goede doelwoord.

Coöperatieve werkvorm

Opdracht 2 leerwerkschrift (opdracht 3 leerwerkschrift Maat)

Laat de leerlingen in tweetallen hun ingevulde woordspin vergelijken. Ze leggen aan elkaar uit waarom zij vinden dat juist dat woord erbij hoort. Woorden die ze zelf nog niet hebben, kunnen ze in een andere kleur erbij zetten.

Compactroute

Opdracht 1, 2 en 3.

Bewegend leren

Bied de leerlingen een bewegingsactiviteit aan. Deze activiteiten staan in de cockpit.

Lesdoelen

Dit kan ik nog

- De leerling herhaalt woorden uit blok 2.

Dit kan ik nu

- De leerling herhaalt woorden uit les 1, 3 en 4.

Lesvoorbereiding

- Print voor iedere leerling het scoreblad Woordenschat of gebruik het groeischrift.

Materiaal

- digibord
- leerwerkschrift
- leerwerkschrift Maat
- groeischrift of scoreblad Woordenschat

Ontwerp en onderzoekend leren

Werk je met de projectmap, dan kun je deze les vervangen door stap 1 van project 4.

Hoofdstuk 7 Les 5

Woordenschat

Dit kan ik nog

- Ik herhaal woorden uit blok 2.

Dit kan ik nu

- Ik herhaal woorden uit les 1, 3 en 4.

Dit kan ik nog

1 Welk woord hoort bij het plaatje?

Let op: je houdt twee antwoorden over.

Kies uit: de vonk | de stekker | het modem | de schakelaar | de tribune | de laptop | de krantenkop

- het modem
- de schakelaar
- de stekker
- de laptop
- de vonk

2 Wat betekent hetzelfde?

Teken een lijn.

Let op: je houdt twee antwoorden over.

geld dat je overhoudt als je alle kosten betaald hebt

overal naartoe gaan

erbij passend

iemand bij je laten komen om hem of haar iets uit te laten leggen

het gaat over ...

3 Welk woord past in de zin?

Let op: je houdt twee antwoorden over.

Kies uit: kortom | methode | kritisch | ofwel | inmiddels | onder andere | vervolgens

Men moet kritisch zijn als het om stroom gaat. Het is zo dat er

inmiddels groene stroom bestaat. Dan kun je onder andere denken aan

stroom uit wind. Die methode is veel beter voor het milieu. Kortom,

veel mensen willen geen vieze stroom meer.

Dit kan ik nu

1 Wat past ook in de zin?

Kijk naar de blauwe woorden.

Teken een lijn.

Let op: je houdt twee antwoorden over.

De fotograaf maakt mooie foto's voor het dagblad.

Bij de ingang van het nieuwe theater ligt een voorkleed.

In het gemeentehuis is het vandaag erg druk.

Zachtjes druk ik de deurknop naar beneden.

Wat heb jij mooie cijfers op je eindlijst staan!

2 Wat betekent hetzelfde?

Let op: je houdt twee antwoorden over.

Kies uit: eenmaal | ontwerpen | verspillen | schijnen | nagaan | je oren spitsen | de werknemer

1 geld uitgeven aan iets wat niet nodig is

2 uitzoeken

3 heel goed luisteren

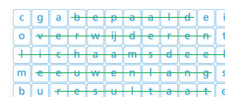
4 licht geven

5 op het moment dat

verspillen
nagaan
je oren spitsen
schijnen
eenmaal

3 Welk woord past bij wat blauw is?

Kijk en zoek in de puzzel. Streep het woord in de puzzel door. Schrijf het woord op achter de zin.

1 Deze kerk bestaat al honderden jaren lang.

2 Tijdens het schaatsen heb ik mijn arm gebroken.

3 Het schilderij waar we allemaal aan gewerkt hebben, is erg mooi geworden.

4 Ik kies juist voor dit boek om een zekere reden.

5 Wil jij je fiets even uit het schuurtje weghalen?

ouwerling
schuurtje
resultaat
hopsaak
verwijderen

Lesinhoud

5

Introductie

- Ga naar het digibord en doe de oefening(en). Vraag of de leerlingen aan de hand van de woorden nog iets kunnen vertellen over hoe de burgemeester aan het stuntelen was toen hij het standbeeld onthulde. Vraag ook waarom de directeur van de school daarna boos was op Serap.
- Vraag de leerlingen of ze nog drie doelwoorden kunnen noemen uit les 1, 3 en 4 van deze week.
- Bespreek kort de leerdoelen met de leerlingen.

Instructie

- De leerlingen maken zelfstandig een zelftest over de woorden uit blok 2 en uit dit hoofdstuk. Bespreek de opdrachten met de leerlingen. Ga niet in op de inhoud.

35

Verwerking

Dit kan ik nog

Opdrachten zijn gelijk voor het leerwerkschrift en het leerwerkschrift Maat.

Opdracht 1 De leerlingen benoemen de woorden in de afbeelding.

Opdracht 2 De leerlingen verbinden het woord met de omschrijving.

Opdracht 3 De leerlingen vullen de passende woorden in de zinnen in.

Dit kan ik nu

Opdrachten zijn gelijk voor het leerwerkschrift en het leerwerkschrift Maat.

Opdracht 1 De leerlingen verbinden een alternatief voor het blauwe woord met een kijkwoord met dezelfde betekenis.

Opdracht 2 De leerlingen schrijven een leeswoord op dat hetzelfde betekent als de omschrijving.

Opdracht 3 De leerlingen zoeken in de puzzel vijf schooltaalwoorden en schrijven deze achter de zinnen in plaats van de blauwe woorden.

5

Reflectie

- Bespreek de opdrachten met behulp van het digibord. Laat de leerlingen de resultaten invullen in het groeischrift of op het scoreblad Woordenschat. Laat ze de grafiek bijwerken, zodat ze hun vorderingen kunnen zien.

Extra instructie / differentiatie

Woordenschat Pitstop

Dyslexie

Geef de dyslectische leerlingen meer tijd.
Eventueel kunnen ze de test in een aparte ruimte maken.

Compactroute

Alle opdrachten.

H7 Les 6

Taal verkennen

Lesdoelen

Taal verkennen

- De leerling leert wat tegenwoordige tijd en verleden tijd is.
- De leerling leert werkwoorden herkennen in de tegenwoordige en verleden tijd.

Lesvoorbereiding

- Zet les 6 klaar op het digibord.
- Combinatiegroep: print de start- en afsluitopdracht bij deze les.
- Preteaching*: zie de aanwijzingen bij Extra instructie.

Materiaal

- digibord
- leerwerkschrift
- leerwerkschrift Maat
- combinatiegroep: printblad Start- en afsluitopdracht

Hoofdstuk 7 Les 6

Taal verkennen

- Ik leer wat tegenwoordige tijd en verleden tijd is.
- Ik leer werkwoorden herkennen in de tegenwoordige en verleden tijd.

Tegenwoordige tijd en verleden tijd

Een **werkwoord** (ww) vertelt wat iets of iemand doet. Of wat er gebeurt. Je kunt aan een werkwoord zien **wanneer** dat is.

Het gebeurt nu of straks

Papa **werkt** in de tuin.
Saffa **speelt** met de hond.
Ik **ga** naar school.

Het is al gebeurd

Papa **werkte** in de tuin.
Saffa **speelde** met de hond.
Ik **ging** naar school.

Dit heet **tegenwoordige tijd** (tt).
Dat is de tijd van nu.

Dit heet **verleden tijd** (vt).
Dat is de tijd van toen.

1 Bekijk het uitlegblokje.

2 Lees het verhaalje.

Nina **hoort** wat de directeur **zegt**.
Ze **vertelt** het aan haar vrienden.
De kinderen **rennen** naar het stadhuis.
Jamal **trekt** een bonnetje uit de automaat.
Ze **spreeken** met de burgemeester.

1 Hoe noem je de blauwe woorden? *werkwoorden*

2 Gaan de kinderen nu (op dit moment) naar het stadhuis? *ja*

3 Verander de zinnen naar toen. Schrijf alleen het werkwoord op.

hoorde, zei, vertelde, renden, trok, spraken

4 Welke twee zinnen staan in het meervoud?

zin 3 en zin 5

3 Nu of toen?

Kies het goede antwoord.

1 Paul **geeft** zijn fiets aan Jamal.

	Nu: tegenwoordige tijd (tt)	Toen: verleden tijd (vt)
1 Paul geeft zijn fiets aan Jamal.	☒	☐
2 Wij kochten nieuwe kleren.	☐	☒
3 Ik maak mooie foto's met deze camera.	☒	☐
4 Het standbeeld is heel modern.	☒	☐
5 De vogels aten het voer meteen op.	☐	☒
6 Wij stuurden elkaar een sms'je.	☐	☒

4 Lees de zinnen.

- Onderstreep de werkwoorden.
- Verander de werkwoorden in tegenwoordige tijd naar verleden tijd.
- Verander de werkwoorden in verleden tijd naar tegenwoordige tijd.

1 Paul geeft zijn fiets aan Jamal. *gaf*

2 Wij kochten nieuwe kleren. *kopen*

3 Ik maak mooie foto's met deze camera. *maakte*

4 Het standbeeld is heel modern. *was*

5 De vogels aten het voer meteen op. *eten*

6 Wij stuurden elkaar een sms'je. *sturen*

5 Welk werkwoord van 'toen' past in de zin?

Onderstreep het goede antwoord.

1 Wij waren | was op vakantie naar Frankrijk.

2 Haastig schoof | schoven hij het papier onder het boek.

3 Hij had | hadden veel lol in het pretpark!

4 Wij belde | belden de politie om de inbraak te melden.

5 Hij maakte | maakten een verslag van zijn belevenissen.

6 Welke woorden zijn werkwoorden van 'nu'?

- Lees de tekst in het dagblad. Onderstreep de werkwoorden van 'nu'.

- Schrijf de onderstreepte werkwoorden op. Verander de werkwoorden van nu naar toen.

blijkt - bleek

steelt - stal

doort - deed

is - was

krijgen - kregen

zijn - waren

7 Hoe vier jij je verjaardag?

Vul drie zinnen of meer in.

- Hoe heb jij vorig jaar je verjaardag gevierd? Gebruik de verleden tijd.

Meerdere antwoorden mogelijk

- Hoe ga je je volgende verjaardag vieren? Gebruik de tegenwoordige tijd.

Meerdere antwoorden mogelijk

Lesinhoud

10

Introductie

Je kunt bij deze les een instructiefilmpje inzetten.

- Ga naar het digibord en doe de oefening(en). Vraag de leerlingen of ze zich iets leuks herinneren van het vorige schooljaar in groep 4. Kunnen ze ook iets opnoemen wat er nu, volgende week of bijvoorbeeld over twee maanden of in groep 5 nog gaat gebeuren? Let op het gebruik van werkwoorden in de verleden tijd en tegenwoordige tijd.
- Bespreek kort de leerdoelen met de leerlingen.

Instructie

- Herhaal een paar van de zojuist genoemde werkwoorden.
- Bespreek de uitleg in het leerwerkschrift. Doe de oefening(en) op het digibord. Wijs de leerlingen erop dat er werkwoorden zijn die in de verleden tijd anders klinken dan in de tegenwoordige tijd (kopen – kochten). Maar er zijn er ook die hetzelfde klinken (werken – werkten).
- Bespreek de uitleg en de voorbeeldzinnen uit het uitlegblokje.
- Bekijk samen de opdrachten in het leerwerkschrift. Lees de opdrachten voor en licht ze zo nodig toe.

Opdracht 1 Bespreek samen met de leerlingen het uitlegblok.

Opdracht 2 De leerlingen lezen het verhaaltje. Bespreek het en maak samen de vragen.

25

Verwerking

Opdrachten zijn gelijk voor het leerwerkschrift en het leerwerkschrift Maat.

Opdracht 3 De leerlingen geven aan of de gegeven zinnen in de verleden of de tegenwoordige tijd staan.

Opdracht 4 De leerlingen onderstrepen de werkwoorden in de zinnen. Ze veranderen deze werkwoorden in tegenwoordige tijd naar verleden tijd en andersom.

Opdracht 5 De leerlingen onderstrepen het werkwoord in de verleden tijd.

Opdracht 6 De leerlingen lezen het krantenartikel en onderstrepen alle werkwoorden in tegenwoordige tijd. Ze veranderen deze werkwoorden naar de verleden tijd.

Opdracht 7 De leerlingen worden zich bewust dat de zinnen over hun verjaardag in zowel verleden tijd als tegenwoordige tijd geschreven kunnen worden.

10

Reflectie

- Toon de zinnen uit opdracht 4. Controleer of de leerdoelen behaald zijn door deze zinnen in de tegenwoordige tijd te laten zetten en vragen te stellen over de werkwoorden in enkelvoud en meervoud.

Extra instructie / differentiatie

Preteaching

Weten de leerlingen iets te vertellen over hun vader en moeder toen die klein waren? Laat vooral de termen *vroeger*, *... jaar geleden* en *toen* gebruiken. Let op het gebruik van werkwoorden in de verleden tijd. Bespreek het uitlegblok over verleden tijd en tegenwoordige tijd.

Opdracht 5

NT2

Vraag deze leerlingen eerst van welke woordenboekvorm deze verleden tijd is afgeleid. Herhaal de instructie van het begin van de les: werkwoord in de verleden tijd en tegenwoordige tijd kunnen hetzelfde, maar ook anders klinken. Kunnen de leerlingen voorbeelden bedenken?

Opdracht 6

Taalsterk

Laat deze leerlingen eerst alle werkwoorden in de verleden tijd opschrijven. Dan maken ze er nieuwe zinnen mee. Wijs ze op het goed gebruiken van het werkwoord in enkelvoud en meervoud.

Coöperatieve werkvorm

Opdracht 6

Deze opdracht kan in drietallen (en ook mondeling) gemaakt worden. Om de beurt leest een leerling een zin uit de tekst van het dagblad voor. Daarna zegt hij welk woord het werkwoord is en of het een zin van toen of nu is. Het werkwoord van nu verandert hij naar toen. De andere leerlingen coachen en controleren.

Compactroute

Lezen theorie, opdracht 2, 3 en 5.

Combinatiegroep

Startopdracht combinatiegroep

De leerlingen rubriceren en bedenken voorwerpen uit de tijd van vroeger en nu.

Afsluitopdracht combinatiegroep

De leerlingen oefenen het begrip *tijd* door zich af te vragen hoelang ze enkele, voor hen bekende mensen al kennen.

Lesdoel

Taal verkennen

- De leerling oefent het herkennen en gebruiken van werkwoorden in de tegenwoordige en verleden tijd.

Lesvoorbereiding

- Zet les 7 klaar op het digibord.

Materiaal

- digibord
- leerwerkschrift
- leerwerkschrift Maat

Hoofdstuk 7 Les 7

Taal verkennen
In welke taal hebben we en gebruiken van werkwoorden in de tegenwoordige en verleden tijd.

1. Welk werkwoord hoort in de zin?
Schrijf het werkwoord van nu in de zin.
Let op: Is het enkelvoud of meervoud?

1. Ikken Wij lopen die vrouw heel goed.
2. spiken De hond spuugt met de bal.
3. liggen Wat een rommel ligt er op dat bureau!
4. zwaken Ik zoek al een uur naar mijn bril.
5. zitten Zitten jullie al lang in de trein?

2. Verander de zin van toen naar nu.
Toen: verleden tijd (vt) Nu: tegenwoordige tijd (vt)

1. Wij liepen op het strand. Wij lopen op het strand.
2. De appels vielen op de grond. De appels vallen op de grond.
3. De een springt op de bak. De een springt op de bak.
4. De fietser belde heel hard. De fietser belt heel hard.
5. Mijn oom zwoot in de zee. Mijn oom zwemt in de zee.

3. Welke werkwoorden van toen en nu horen bij elkaar?
Teken een lijn.

schrijft	hoorde
zoek	luisterde
hoor	schreef
haast	drook
luister	hoorde
drink	zocht

4. Bedruk twee werkwoorden van 'toen' en 'nu'.
Vul de werkwoorden in.

Mooier antwoorden mogelijk -

1. Maak van de zinnen meervoud.
Zet het werkwoord daarna in de verleden tijd.

Nu: enkelvoud (nv)	Nu: meervoud (mv)	Toen: verleden tijd (vt)
Hij leest een boek.	<u>Wij lezen een boek.</u>	<u>Wij lezen een boek.</u>
Ik ren naar de deur.	<u>Wij rennen naar de deur.</u>	<u>Wij renden naar de deur.</u>
Zij speelt op straat.	<u>Jullie spelen op straat.</u>	<u>Jullie speelden op straat.</u>
Ik dans op de muziek.	<u>Zij dansen op de muziek.</u>	<u>Zij dansden op de muziek.</u>
Hij geniet van je feest.	<u>Wij genieten van je feest.</u>	<u>Wij genoten van je feest.</u>

2. Maak korte zinnen.
Maak zinnen in de tegenwoordige tijd (vt).
Maak daarna zinnen in de verleden tijd (vt). Vul die zinnen op de laatste regel in.
Let op: gebruik hoofdletters en punten.

1. de jongen - zingen
De jongen zingt een lied.
De jongen zong een lied.
2. de leeuw - brullen
De leeuw brult hard.
De leeuw brulde hard.
3. mijn opa - lachen
Mijn opa lacht om de mop.
Mijn opa lachte om de mop.
4. Anne - eten
Anne eet een appel.
Anne at een appel.

3. Ben jij al in beweging geweest?
Wat heb je geënfend?

LEERWERKSCHRIFT blz. 26 – 27 – 28 – 29

Hoofdstuk 7 Les 7

Taal verkennen
In welke taal hebben we en gebruiken van werkwoorden in de tegenwoordige en verleden tijd.

1. Lees de zinnen.
Kruis het werkwoord.
Vul in of het werkwoord in tegenwoordige tijd (vt) of verleden tijd (vt) staat.

	vt	vt
1. Wij <u>lezen</u> alle vrouw heel goed.	☒	☐
2. <u>Wen</u> Jullie lang onderweg met de trein?	☐	☒
3. De hond en de kat <u>spuugen</u> met elkaar.	☐	☒
4. Wat een rommel <u>ligt</u> er op dat bureau!	☒	☐
5. De rivier <u>spuugt</u> tussen de bomen door.	☒	☐
6. Ik <u>zoek</u> de hele ochtend naar mijn bril.	☐	☒

2. Verander de zin van toen naar nu.
Vul het werkwoord in de zin in.
Let op: Is het enkelvoud of meervoud?

Toen: verleden tijd (vt)	Nu: tegenwoordige tijd (vt)
1. Wij liepen op het strand.	<u>Wij lopen</u> op het strand.
2. De appels vielen op de grond.	<u>De appels vallen</u> op de grond.
3. De een springt op de bak.	<u>De een springt</u> op de bak.
4. De fietser belde heel hard.	<u>De fietser belt</u> heel hard.
5. Mijn oom zwoot in de zee.	<u>Mijn oom zwemt</u> in de zee.

3. Welke werkwoorden van toen en nu horen bij elkaar?
Teken een lijn.

schrijft	hoorde
zoek	drook
hoor	schreef
haast	zocht
luister	hoorde
drink	luisterde

4. Kijk naar het vetgedrukte werkwoord in de zin.
Vul dat werkwoord in het meervoud in.
Zet het werkwoord daarna in de verleden tijd.

Nu: enkelvoud (nv)	Nu: meervoud (mv)	Toen: verleden tijd (vt)
Hij leest een boek.	<u>Wij lezen</u> een boek.	<u>Wij lezen</u> een boek.
Ik ren naar de deur.	<u>Wij rennen</u> naar de deur.	<u>Wij renden</u> naar de deur.
Zij speelt op straat.	<u>Jullie spelen</u> op straat.	<u>Jullie speelden</u> op straat.
Ik dans op de muziek.	<u>Zij dansen</u> op de muziek.	<u>Zij dansden</u> op de muziek.
Hij geniet van je feest.	<u>Wij genieten</u> van je feest.	<u>Wij genoten</u> van je feest.
Jij schrijkt van de weerder.	<u>Jullie schrijven</u> van de weerder.	<u>Jullie schreven</u> van de weerder.

LEERWERKSCHRIFT MAAT blz. 26 – 27 – 28

Lesinhoud

5

Introductie

Je kunt bij deze les een instructiefilmpje inzetten.

- Ga naar het digibord en doe de oefening(en). Vraag de leerlingen of ze nog weten wat verleden tijd en tegenwoordige tijd is. Vraag ook of ze nog weten hoe ze een werkwoord in enkelvoud of meervoud kunnen herkennen.
- Bespreek kort het leerdoel met de leerlingen.

Instructie

- Doe de oefening(en) op het digibord. De leerlingen geven aan of de woorden in tegenwoordige tijd of in verleden tijd staan en of het enkelvoud of meervoud is.
- Bekijk samen de opdrachten in de leerwerkschriften. Lees de opdrachten voor en licht ze zo nodig toe.

35

Verwerking

Opdracht 1 De leerlingen schrijven de juiste werkwoordsvorm op in de tegenwoordige tijd.

Maat De leerlingen geven aan of het werkwoord in de zin in de tegenwoordige of verleden tijd staat.

Opdracht 2 De leerlingen veranderen de zin van verleden tijd in tegenwoordige tijd.

Maat Vergelijkbaar met Basis; de leerlingen veranderen alleen het werkwoord.

Opdracht 3 De leerlingen onderstrepen de goede vorm van het werkwoord.

Maat Vergelijkbaar met Basis; verschil tussen enkelvoud en meervoud wordt verduidelijkt.

Opdracht 4 De leerlingen verbinden een werkwoord in de tegenwoordige tijd met de verleden tijd.

Opdracht 5 De leerlingen bedenken twee werkwoorden die ze in tegenwoordige en verleden tijd opschrijven.

Maat De leerlingen zetten het gegeven werkwoord in tegenwoordige tijd enkelvoud, in tegenwoordige tijd en verleden tijd meervoud.

Opdracht 6 De leerlingen zetten het gegeven werkwoord in tegenwoordige tijd enkelvoud, in tegenwoordige tijd en verleden tijd meervoud.

Maat De leerlingen maken met gegeven woorden drie tegenwoordige zinnen en veranderen deze naar de verleden tijd.

Opdracht 7 De leerlingen maken met gegeven woorden vier tegenwoordige zinnen en veranderen deze naar de verleden tijd.

5

Reflectie

- Laat een leerling een zin bedenken in de tegenwoordige tijd. Laat een andere leerling de zin veranderen in de verleden tijd.
- Kijk voor de antwoorden op het digibord.

Extra instructie / differentiatie

Instructie

NT2

Vraag de leerlingen of ze voorbeelden uit hun moedertaal kunnen geven van werkwoorden in tegenwoordige tijd en verleden tijd.

Opdracht 3

Leerwerkschrift Maat

Laat de leerlingen de zinnen hardop voorlezen, eerst met het ene woord, daarna met het andere woord. Vraag wat goed klinkt. Laat ze daarna pas het juiste woord onderstrepen.

Opdracht 6

Leerwerkschrift Maat en Dyslexie

Doe deze opdracht eerst mondeling met deze leerlingen. Laat ze vervolgens alleen het veranderde werkwoord opschrijven.

Coöperatieve werkvorm

Opdracht 6

Leerling 1 leest de zin voor. Leerling 2 maakt er meervoud van. Vervolgens zet leerling 1 de zin in verleden tijd.

Compactroute

Opdracht 2, 3 en 4.

Bewegend leren

Bied de leerlingen een bewegingsactiviteit aan. Deze activiteiten staan in de cockpit.

H7 Les 8

Schrijven

Lesdoel

Schrijven

- De leerling leert hoe hij een samenvatting schrijft.

Lesvoorbereiding

- Zet les 8 klaar op het digibord.
- Combinatiegroep: print de start- en afsluitopdracht bij deze les.

Materiaal

- digibord
- leerwerkschrift
- leerwerkschrift Maat
- combinatiegroep: printblad Start- en afsluitopdracht

Hoofdstuk 7

Les 8

Schrijven

• Ik leer hoe ik een samenvatting schrijf.

De spion

Joris sluipst door de donkere hal van het stadhuis. Hij schijnt met het licht van zijn nieuwe mobieltje rond. Het hokje van de portier is leeg. Mooi. Alle werknemers zijn naar huis. Zijn hart bonst. Hij voelt zich een misdadiger. 'Maar ik ben journalist!' mompelt hij. 'En nu dus spion.' Zijn knieën knikken. Ja, hij doet iets tegen de wet. Straks wordt hij nog betrapt ... Nou even doorzetten. Aan de slag! Hij moet weten hoe het zit. Dat is zijn taak. Dan kan ik schrijven over de burgemeester, denkt hij. Even glimlacht hij. Hij ziet het dagblad 'De Stad' al voor zich. Met zijn artikel voorop: 'Ult dapper onderzoek blijkt: burgemeester steelt geld.' Voorzichtig doet hij de deurklink naar beneden. Niet op slot. Binnen blijft hij staan en kijkt rond. Daar is het grote bureau van de burgemeester. Erachter, aan de wand, hangt een mooi ingelijst diploma. In de la. Daar moet hij kijken. Joris legt zijn mobieltje even weg. Hij trekt aan de bureaula. Dicht. Met twee handen rukt hij eraan. Opeens klinkt er in de ruimte: Biep-biep-biep ... Oh, helpt Een alarm! Wegwezen! Joris grijpt zijn mobieltje. Hij rent de kamer uit, de gang en hal door, naar buiten. In zijn auto scheurt hij weg. Eenmaal veilig thuis, pakt hij zijn mobieltje uit zijn zak. 'I gemist gesprek', staat er. Joris staart ernaar. Er ging geen alarm af. Het was zijn nieuwe mobieltje!

1 Lees de tekst De spion.

2 Welke zinnen zijn belangrijk?

1 Joris loopt in een donkere hal. Waarom wel of niet?

Meerdere antwoorden mogelijk.

2 Joris heeft een nieuw mobieltje. Waarom wel of niet?

3 Het hokje van de portier is leeg. Waarom wel of niet?

4 Alle werknemers zijn naar huis. Waarom wel of niet?

3 Lees de tekst bij de tweede streep.

1 Hoe voelt Joris zich?

Meerdere antwoorden mogelijk.

2 In welke zinnen kun je dat lezen?

3 Waarom voelt Joris zich zo?

4 Bedenk zelf twee nieuwe zinnen. Schrijf op hoe Joris zich voelt en wat hij doet.

4 In welke zin lees je wat Joris wil uitzoeken?

Lees de tekst bij de derde streep. Kies het goede antwoord.

☐ Nou even doorzetten. Aan de slag!

☐ Hij moet weten hoe het zit.

☐ Dat is zijn taak.

☐ Dan kan ik schrijven over de burgemeester, denkt hij.

☐ Even glimlacht hij.

☐ Hij ziet het dagblad 'De Stad' al voor zich.

☒ Met zijn artikel voorop: 'Ult dapper onderzoek blijkt: burgemeester steelt geld.'

5 Maak een lange zin.

1 Lees de tekst bij de vierde streep.

2 Vul in één lange zin in wat Joris doet in de kamer van de burgemeester.

Gebruik de woorden: bureau | mobieltje | la

Meerdere antwoorden mogelijk.

6 Wat is het belangrijkste in de tekst bij de vijfde streep?

Maak de zin af.

Joris hoort opeens een een alarm en hij rent naar buiten.

7 Welke twee zinnen zijn het belangrijkste?

Lees de tekst bij de laatste streep. Kies de goede antwoorden.

☐ Eenmaal veilig thuis, pakt hij zijn mobieltje uit zijn zak.

☐ 'I gemist gesprek', staat er.

☐ Joris staart ernaar.

☒ Er ging geen alarm af.

☒ Het was zijn nieuwe mobieltje!

8 Bedenk een ander einde.

Joris heeft een nieuw mobieltje. Hoe was het verhaal afgelopen als Joris zijn oude mobieltje had meegenomen?

Meerdere antwoorden mogelijk.

Lesinhoud

10

Introductie

- Ga naar het digibord en doe de oefening(en). Laat de leerlingen aan de hand van de woorden vertellen wat Joris als journalist in het stadhuis wilde doen in les 3. Vertel dat ze vandaag de tekst uit les 3 gaan gebruiken om een samenvatting te leren maken.
- Bespreek kort het leerdoel met de leerlingen.

Instructie

- Bespreek de stappen van het maken van een samenvatting. Leg uit dat de leerlingen dit op verschillende manieren gaan oefenen.
- Bekijk samen de opdrachten. Lees de opdrachten voor en licht ze zo nodig toe.

Opdracht 1 Laat de leerlingen de tekst lezen.

Opdracht 2 Bespreek de vragen. Benadruk dat er hoofd- en bijzaken in zinnen van een tekst staan.

25

Verwerking

Opdrachten zijn gelijk voor het leerwerkschrift en het leerwerkschrift Maat.

Opdracht 3 De leerlingen vatten stap voor stap in twee zinnen samen hoe Joris zich voelt en wat hij doet.

Opdracht 4 De leerlingen geven aan welke zin een stuk tekst samenvat.

Opdracht 5 De leerlingen gebruiken drie kernwoorden uit een stuk tekst om dat in één zin samen te vatten.

Opdracht 6 De leerlingen maken een samenvattende zin af met twee woorden uit een tekstgedeelte.

Opdracht 7 De leerlingen geven aan wat de belangrijkste twee zinnen zijn van het tekstgedeelte bij de laatste streep.

Opdracht 8 De leerlingen bedenken en schrijven een ander einde bij het verhaal.

10

Reflectie

- Doe de oefening(en) op het digibord. Vraag wat de leerlingen geoefend hebben in deze les (hoofd- en bijzaken onderscheiden, het belangrijkste weergeven, durven weghalen, herschrijven, essentie controleren). Bespreek de antwoorden en vraag een leerling om de leestekst nu min of meer samen te vatten.

Extra instructie / differentiatie

Opdracht 2 en 3

Leerwerkschrift Maat en Dyslexie

Geef deze leerlingen hulp bij het bedenken van zinnen. Laat hen de zin eerst mondeling formuleren. Daarna schrijven ze de zin op.

Coöperatieve werkvorm

Opdracht 3

In het tweetal krijgen de leerlingen eerst ieder twee minuten denktijd om de twee nieuwe zinnen te bedenken. Daarbij gebruiken ze de vragen (denken). Op jouw teken vertellen ze om de beurt wat ze bedacht hebben (delen). Kunnen ze elkaar nog nieuwe ideeën geven? (uitwisselen)

Compactroute

Opdracht 1 tot en met 6.

Combinatiegroep

Startopdracht combinatiegroep

Ter voorbereiding op het leren maken van een samenvatting oefenen de leerlingen het langer of juist korter maken van zinnen.

Afsluitopdracht combinatiegroep

De leerlingen vatten in een woordspin samen wat ze in de les geleerd hebben.

H7 Les 9

Schrijven

Lesdoel

Schrijven

- De leerling oefent het schrijven van een samenvatting.

Lesvoorbereiding

- Zet les 9 klaar op het digibord.

Materiaal

- digibord
- leerwerkschrift
- leerwerkschrift Maat

Hoofdstuk 7

Les 9

Schrijven

• Je oefent het schrijven van een samenvatting.

De spion

Meerdere antwoorden mogelijk

- Hier schrijf je hoe de hoofdspionseer heet en waar hij is.
- Hier schrijf je hoe hij zich voelt.
- Hier schrijf je wat hij wil.
- Hier schrijf je wat hij doet.
- Hier schrijf je wat er opvalt gebeurt.
- Hier schrijf je hoe het afloopt.

1 Maak een samenvatting van de tekst De spion uit les 3 en les 8.

Maak van vier zinnen twee zinnen.

- Joris kijkt door de donkere hut van het staafhuis.
- Hij schijnt met het licht van zijn nieuwe mobiele rond.
- Het hoofd van de portier is lang. Mooi.
- Alle werknemers zijn naar huis.

- Lees de twee lange zinnen bij a.
- Onthetwep de belangrijke woorden.
- Gebruik die woorden in één korte zin. Schrijf die zin bij 1 op.
- Deze tekst is met de twee zinnen bij b.
- Lees je nu nog twee de hoofdspionseer heet en waar hij is?

- Schrijf bij 2 op hoe Joris zich voelt.**
 - Je mag niet meer dan twee zinnen maken.
 - Gebruik: *boeien* | *zijn knieën knikken* | *rempelen* | *betrappen*
- Schrijf bij 3 op waarom Joris aan de slag wil.**
 - Je mag niet meer dan twee zinnen maken.
 - Begin met de woorden: *Joris wil...*
- Zoek je lange zin op bij opdracht 5 van les 8.**
 - Kijk die zin na. Verbeten als je het nodig vindt.
 - Schrijf die zin op bij 4.
- Maak nu je samenvatting af.**
 - Schrijf bij 5 in één lange zin op wat er opvalt gebeurt. Begin je zin met: *Als Joris bij de spion hoort, dan...*
 - Schrijf bij 6 op wat Joris thuis ontdekkt.
- Lees je samenvatting na.** *Meerdere antwoorden mogelijk*
 - Hoeveel regels tekst heeft de samenvatting? De spion is les 8? *3,1*
 - Hoeveel regels tekst heeft jouw samenvatting? De spion nu is les 9? *1*
 - Is je eigen samenvatting over de spion nu af? Val anders nog aan.
 - Heb je de dingen korter gezegd? *1*
 - Passen de zinnen goed bij elkaar? *1*
 - Heb je elk woord goed geschreven? *1*

4 Maak een tekening bij je samenvatting.

Ter beoordeling van de leerkracht.

5 Heb je leestekst en zoek de bladzijde waar je nu bent met lezen.

- Lees de volgende bladzijde.
- Val ten belangrijke woorden in van die bladzijde.
- Maak daar meestal drie zinnen mee.

LEERWERKSCHRIFT blz. 34 – 35 – 36

Hoofdstuk 7

Les 9

Schrijven

• Je oefent het schrijven van een samenvatting.

De spion

Meerdere antwoorden mogelijk

- Hier schrijf je hoe de hoofdspionseer heet en waar hij is.
- Hier schrijf je hoe hij zich voelt.
- Hier schrijf je wat hij wil.
- Hier schrijf je wat hij doet.
- Hier schrijf je wat er opvalt gebeurt.
- Hier schrijf je hoe het afloopt.

1 Maak een samenvatting van de tekst De spion uit les 3 en les 8.

Maak van vier zinnen twee zinnen.

- Joris kijkt door de donkere hut van het staafhuis.
- Hij schijnt met het licht van zijn nieuwe mobiele rond.
- Het hoofd van de portier is lang. Mooi.
- Alle werknemers zijn naar huis.

- Lees de twee lange zinnen bij a.
- Onthetwep de belangrijke woorden.
- Gebruik die woorden in één korte zin. Schrijf die zin bij 1 op.
- Deze tekst is met de twee zinnen bij b.
- Lees je nu nog twee de hoofdspionseer heet en waar hij is?

- Schrijf bij 2 op hoe Joris zich voelt.**
 - Je mag niet meer dan twee zinnen maken.
 - Gebruik: *boeien* | *zijn knieën knikken* | *betrappen*
- Waarom wil Joris aan de slag?**
 - Schrijf dat in niet meer dan twee zinnen op bij 3.
 - Gebruik: *Joris – burgermeester – schrijven – onderzoek – geld vinden*
- Zoek je lange zin op bij opdracht 5 van les 8.**
 - Kijk die zin na. Verbeten als je het nodig vindt.
 - Schrijf die zin op bij 4.
- Maak nu je samenvatting af.**
 - Schrijf bij 5 in één lange zin op wat er opvalt gebeurt. Begin je zin met: *Als Joris bij de spion hoort, dan...*
 - Schrijf bij 6 op wat Joris thuis ontdekkt.
 - Gebruik de woorden: *nieuwe mobiel* | *geen alarm* | *gemist gesprek*
- Lees je samenvatting na.** *Meerdere antwoorden mogelijk*
 - Hoeveel regels tekst heeft de samenvatting? De spion is les 8? *3,1*
 - Hoeveel regels tekst heeft jouw samenvatting? De spion nu is les 9? *1*
 - Is je eigen samenvatting over de spion nu af? Val anders nog aan.
 - Heb je de dingen korter gezegd? *1*
 - Passen de zinnen goed bij elkaar? *1*
 - Heb je elk woord goed geschreven? *1*

7 Maak een tekening bij je samenvatting.

Ter beoordeling van de leerkracht.

8 Beantwoord hoe Joris de journalist ontziet als spion.

- Val meestal vier woorden in.
- Val echter elk woord één woord in.

Voorbeeld: *je – zwart*

Meerdere antwoorden mogelijk

LEERWERKSCHRIFT MAAT blz. 34 – 35 – 36 – 37

Lesinhoud

5

Introductie

- Vertel dat de leerlingen vandaag zelf een samenvatting gaan schrijven van de tekst *De spion*. Ga naar het digibord en doe de oefening(en).
- Bespreek kort het leerdoel met de leerlingen.

Instructie

- Bespreek de punten.
- Laat de tekst van les 8 nog eens lezen. Wijs op de toelichtingen bij de tekst. Vergelijk die met de toelichtingen bij het schema voor de samenvatting van vandaag.
- Bekijk samen de opdrachten. Lees de opdrachten voor en licht ze zo nodig toe.

35

Verwerking

Opdracht 1 De leerlingen maken van vier gegeven zinnen uit de tekst twee zinnen en oefenen zo het samenvatten.

Opdracht 2 De leerlingen schrijven met vier gegeven werkwoorden maximaal twee zinnen over de gevoelens van de hoofdpersoon. Ze leren kort en bondig te schrijven.

Maat Vergelijkbaar met Basis, met drie gegeven werkwoorden.

Opdracht 3 De leerlingen schrijven op wat de hoofdpersoon wil doen. Het eerste deel van de zin is gegeven.

Maat De leerlingen gebruiken de gegeven woorden om te schrijven over wat de hoofdpersoon wil doen.

Opdracht 4 De leerlingen schrijven op wat de hoofdpersoon doet. Hiervoor gebruiken ze de zin uit opdracht 5 van les 8.

Opdracht 5 De leerlingen schrijven nog één zin over wat er opeens gebeurt en maken de samenvatting af.

Maat Vergelijkbaar met Basis, met drie gegeven woorden voor het eind.

Opdracht 6 De leerlingen beantwoorden controlevragen over de tekst en kijken hun eigen tekst na. Daarna maken ze een tekening bij hun samenvatting.

Opdracht 7 De leerlingen maken een samenvatting van een bladzijde uit hun leesboek.

Maat De leerlingen omschrijven kenmerken van de hoofdpersoon in tien woorden.

5

Reflectie

- Laat enkele leerlingen hun samenvatting voorlezen. Vraag of inderdaad de kern van het verhaal wordt weergegeven. Als dat niet zo is, vraag de leerlingen dan wat er ontbreekt.
- Kijk voor de antwoorden op het digibord.

Extra instructie / differentiatie

Opdracht 1 tot en met 3

Leerwerkschrift Maat

Laat Maat-leerlingen met taalsterke leerlingen samenwerken bij het maken van de zinnen.

Dyslexie

Help leerlingen met dyslexie bij het maken van de zinnen. Laat eventueel de hulpwoorden weg en laat deze leerlingen zelf bedenken hoe ze het willen opschrijven. Het moeten gebruiken van bepaalde woorden maakt het soms moeilijk om een goede zin te formuleren.

Coöperatieve werkvorm

Opdracht 6

Vorm tweetallen. De leerlingen maken eerst individueel de opdrachten 1 tot en met 5 (denken). Daarna lezen ze aan elkaar voor wat ze opgeschreven hebben (delen) en geven hun mening/vullen aan. Bij opdracht 6 controleren ze elkaars samenvatting (uitwisselen).

Compactroute

Opdracht 1 tot en met 5.

Lesdoelen

Dit kan ik nog

- De leerling herhaalt persoonlijke voornaamwoorden en telwoorden uit blok 2.

Dit kan ik nu

- De leerling herhaalt werkwoorden in de tegenwoordige en verleden tijd.

Lesvoorbereiding

- Print voor iedere leerling het scoreblad
Taal verkennen of gebruik het groeischrift.

Materiaal

- digibord
- leerwerkschrift
- leerwerkschrift Maat
- groeischrift of scoreblad Taal verkennen

Ontwerpend en onderzoekend leren

Werk je met de projectmap, dan kun je deze les vervangen door stap 2 van project 4.

Hoofdstuk 7 Les 10

Taal verkennen

Dit kan ik nog
• Ik herhaal persoonlijke voornaamwoorden en telwoorden uit blok 2.

Dit kan ik nu
• Ik herhaal werkwoorden in de tegenwoordige en verleden tijd.

Dit kan ik nog

1 Welke woorden zijn persoonlijke voornaamwoorden?

Onderstreep de persoonlijke voornaamwoorden.

- Nu wachten wij op een antwoord.
- Julie moeten geduld hebben, zegt juf.
- Lees het briefje goed, het is van de burgemeester.
- Hij kan heel goed voorlezen.
- Ik geef het door aan de wijkagent, staat er in de brief.

2 Welk persoonlijk voornaamwoord (pers vnmw) past in de zin?

Lees de e-mail.

Let op: je houdt twee antwoorden over.

Kies uit: ik | je | hij | het | wij | jullie | ze

- Hoi Nina,
- Heb je mijn bericht met de link gekregen?
- Die heb ik gisteren naar je gestuurd.
- Paul en ik hebben goede foto's gemaakt en hij heeft ze gelijk op internet gezet.
- Zie zijn al ruim duizend keer bekeken!
- Wij zijn benieuwd wat je ervan vindt!
- Groetjes,
Serap

37

3 Welk telwoord (telw) past in de zin?

Lees de zinnen.

Let op: je houdt twee antwoorden over.

Kies uit: vijfde | derde | meeste | weinig | vijven | sommige | beide

- Paul, Jamal, Racou, Nina en Serap gaan met z'n vijftien naar de film.
- De meeste vissen hebben vinnen, maar niet allemaal.
- Je moet het stuur met beide handen vasthouden.
- Als je twee spijkerbroeken koopt, krijg je de derde gratis.
- Ik heb best wel trek, want ik heb vandaag veel gegeten.

Dit kan ik nu

1 Nu of toen?

Kies het goede antwoord.

	Nu: tegenwoordige tijd (tt)	Toen: verleden tijd (vt)
1 bewaarde	☐	☒
2 versplit	☒	☐
3 verwijderden	☐	☒
4 knippen	☒	☐
5 sloeg	☐	☒

38

2 Lees de zinnen en kijk naar het plaatje van het werkwoord.

- Onderstreep het werkwoord.
- Zet erachter tegenwoordige tijd (tt) of verleden tijd (vt).

- Kom je wel op tijd naar huis? Om zes uur eten wij hoort. tt
- Vroeger schaatste ik altijd op de sloot achter ons huis. vt
- Vorige week tijdens de zwemles sprongen wij van de duikplank. vt
- Paul en Jamal voetballen op het speelveld. tt
- Bah, om zeven uur ging de wekker af. Ik sliep nog zo lekker. vt

3 Zoek het werkwoord in de zin.

- Onderstreep het werkwoord.
 - Schrijf erachter of het werkwoord in de tegenwoordige tijd (tt) of in de verleden tijd (vt) staat.
- In de uitverkoop bespaar je heel veel geld. tt
 - Vorig jaar hadden wij lang niet zulk mooi weer op vakantie als nu. vt
 - Paul drukt de deurklink van het toilet naar beneden. tt
 - Wij schijnen jullie wel even bij met onze zaklamp. tt
 - Drie maanden geleden ontwierp zij die jurk voor haar bruiloft. vt

39

Lesinhoud

5

Introductie

Je kunt bij deze les een instructiefilmpje inzetten.

- Ga naar het digibord en doe de oefening(en). Bespreek aan de hand van de oefening wat de leerlingen in blok 2 over persoonlijke voornaamwoorden en telwoorden hebben geleerd.
- Bespreek kort de tegenwoordige tijd en de verleden tijd.

Instructie

- De leerlingen maken zelfstandig de zelftest Taal verkennen. Bespreek de opdrachten met de leerlingen. Ga niet in op de inhoud.

35

Verwerking

Dit kan ik nog

Opdrachten zijn gelijk voor het leerwerkschrift en het leerwerkschrift Maat.

Opdracht 1 De leerlingen onderstrepen het persoonlijk voornaamwoord in de zin.

Opdracht 2 De leerlingen schrijven het goede persoonlijk voornaamwoord op in de zin.

Opdracht 3 De leerlingen plaatsen de goede telwoorden in de contextzinnen.

Dit kan ik nu

Opdrachten zijn gelijk voor het leerwerkschrift en het leerwerkschrift Maat.

Opdracht 1 De leerlingen geven van vijf werkwoorden aan of ze in de tegenwoordige tijd of verleden tijd staan.

Opdracht 2 De leerlingen onderstrepen het werkwoord in de zin en schrijven erachter of het in de tegenwoordige tijd of verleden tijd staat.

Opdracht 3 De leerlingen onderstrepen het werkwoord in de zin en schrijven erachter of het in de tegenwoordige tijd of in de verleden tijd staat.

5

Reflectie

- Bespreek de opdrachten met behulp van het digibord. Laat de leerlingen de resultaten invullen in het groeischrift of op het scoreblad Taal verkennen. Laat ze de grafiek bijwerken, zodat ze hun vorderingen kunnen zien.

Extra instructie / differentiatie

Taal verkennen Pitstop

Dyslexie

Geef de dyslectische leerlingen meer tijd. Eventueel kunnen ze de test in een aparte ruimte maken.

Compactroute

Alle opdrachten.